

Citační pravidla

Podle preference autora nebo oborových zvyklostí je možné pro odkazy použít:

- a) systém *bibliografického údaje* v poznámce pod čarou,
- b) nebo systém *autor/rok vydání* se seznamem na konci článku,

zvolený styl však musí být vždy v textu jednotný. Cílem je jednoznačnost a úspornost.

1. Vydané práce obecně

V hlavním textu článku i v odkazech se užívá název díla (knižní titul, periodikum) v *kurzívě*, název části díla (studie, kapitola, dílo uvnitř svazku) v „uvozovkách“. U autora iniciála předchází příjmení, které se uvádí v obyčejném písmu (nikoliv kapitálky apod.). Více autorů, nakladatelů nebo míst vydání se oddělují pomlčkou (tj. „-“, nikoliv spojovník „-“) s mezerami, u rozsahu stran bez mezer (s. 1–2). Editor/editoři se označují jednotně „ed.“ (nikoliv „eds“, „edd“, „vyd.“ apod.) buď v závorce za jmény uvedenými před názvem práce, anebo bez závorky před jmény, pokud jsou uváděni až za názvem práce (tj. editor díla jiného autora). Dále se uvádí překladatel „přel.“ před jménem bez závorky, při zkráceném výčtu autorů „a kol.“ za jménem bez závorky. Další ediční údaje a specifikace (název a číslo ediční řady, sebraných spisů apod.) lze rozepsat v závorce za rokem vydání. Jednotlivé údaje se oddělují čárkou, pouze v případě uvedení nakladatele dvojtečkou před místem vydání (Odeon: Praha 1986). Čárka se neuvádí mezi místem a rokem vydání, ani mezi názvem a pořadím ročníku periodika či svazku ediční řady (tedy nepoužívat značení „roč.“, „vol.“, „sv.“ apod.). Číslo periodika v daném ročníku se upřesňuje zkratkou „č. 4“ (v bibliografickém údaji) nebo v závorce za ročníkem (v systému autor/rok). U vícedílného titulu se pořadí uvádí podle charakteru publikace buď v *kurzívě* jako součást názvu díla, anebo za názvem díla odděleně čárkami bez *kurzivy*. Za názvem části díla (článek, kapitola...) se odkazuje prostřednictvím „in:“ pouze na samostatné dílo (např. jiných editorů, u téhož autora není třeba jeho jméno opakovat), nikoliv na periodikum.

Kniha

Povinné údaje: autor nebo editor, název díla, místo a rok vydání (u novodobých edic, kde je velké množství míst vydání, lze nahradit pouze nakladatelem).

Nepovinné údaje: křestní jméno při prvním uvedení autora (nebo z jiných specifických důvodů, např. při dublování téhož příjmení a iniciály u různých osob), editor díla jiného autora, překladatel, nakladatel, další specifické vydavatelské údaje, paginace nebo počet stran.

Periodikum

Povinné údaje: název, ročník (svazek), rok vydání, paginace.

Nepovinné údaje: číslo v rámci ročníku, místo vydání (v závorce obyčejným písmem za názvem periodika, pokud to vyžaduje kontext a jeho upřesnění), přesnější datace vydání (např. u deníku, v závorce za odkazem).

2. Příklady bibliografických údajů v poznámce pod čarou

Kniha

Z. Horský, *Koperník a české země. Soubor studií o renesanční kosmologii a nové vědě*, ed. V. Hladký – T. Hermann – I. Lelková, Pavel Mervart: Červený Kostelec 2011, s. 49–50.

J. Janko – E. Těšínská (ed.), *Technokracie v českých zemích (1900–1950)*, Archiv AV ČR – Institut základů vzdělanosti: Praha 1999 (Práce z dějin Akademie věd České republiky A/6), s. 87.

L. Ovčáčková (ed.) a kol., *O původu kultury. Biologické, antropologické a historické koncepte kulturní evoluce*, Academia: Praha 2017.

Mikuláš Koperník, *O oběžích nebeských sfér. První kniha*, přel. Z. Horský, ed. V. Hladký, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR – Pavel Mervart: Praha – Červený Kostelec 2016, 242 s.

Stat' ve svazku

J. Mandlerová, „Technokraté v Národohospodářském ústavu 1907–1945“, in: J. Janko – E. Těšínská (ed.), *Technokracie v českých zemích*, s. 87–96.

Článek

V. Karpenko, „Periodická soustava prvků: úspěchy i omyly“, *Dějiny věd a techniky* 52, 2019, č. 1, s. 3–13.

Opakovaný výskyt

Krácené citace: jen autor, titul (může být krácený) a paginace; v navazujícím odkazu „tamtéž“ a paginace; autor a *c. d.* v případě, že je od daného autora odkazováno na jedinou jeho práci, nebo při jasné identifikaci, o které dílo se jedná (např. současně s odkazem na danou pozn.); také v případě rozsáhlého poznámkového aparátu lze usnadnit orientaci odkazem na pozn. p. č., kde je dílo citováno poprvé, v závorce za kráceným titulem (pozn. 2):

Z. Horský, *Koperník a české země*, s. 51.

Tamtéž, s. 52.

Z. Horský, *c. d.* (pozn. 3), s. 120.

J. Mandlerová, „Technokraté v Národohospodářském ústavu“, s. 88,

nebo

J. Mandlerová, „Technokraté...“ (pozn. 14), s. 88.

3. Příklady stylu *autor/rok vydání*

Odkaz v textu

Horský 2011, 49–50; Mandlerová 1999, 87; Janko – Těšínská 1999; Koperník 2016 [1543], 50.

Odkaz uvádí příjmení a rok vydání oddělené mezerou. Paginaci určuje pouze číselný údaj nebo rozsah oddělený od roku vydání čárkou a mezerou. Příjmení více autorů se oddělují pomlčkou s mezerami. Autorské specifikace typu „ed.“ nebo „a kol.“ se neuvádí v odkazu, ale pouze v závěrečném seznamu. Více za sebou řazených odkazů se oddělují obvykle středníkem, případně jen čárkou (pokud se neuvádí paginace).

Odkaz se uvádí buď celý v závorce, nebo za příjmením v závorce pouze rok, nebo zcela bez závorčky (tj. zejm. v poznámce pod čarou, která sama o sobě představuje typografické vyčlenění analogické k závorce v textu). Pokud je řeč s jednoznačností o daném autorovi, jméno v závorce se neopakuje, například jedná-li se o jmenované dílo Horského (2011, 49–50) nebo kapitolu od J. Mandlerové (1999) ve sborníku o technokracii (Janko – Těšínská 1999). Příjmení se v tomto případě v gramaticky korektní větě skloňují a lze používat též křestních jmen nebo iniciál. Jinak se celý odkaz nebo více odkazů neskloňně umísťují do závorčky (Horský 2011, 49–50; Mandlerová 1999, 87), nebo bez závorčky jako oddělený výčet za dvojtečkou: Horský 2011, 49–50; Mandlerová 1999, 87.

Hranatá závorka může uvádět rok prvního vydání, například chce-li autor upozornit rovněž na rok původního vydání Darwinova díla *O vzniku druhů*, ačkoliv odkazuje na jeho český překlad (Darwin 2007 [1859]), nebo v podobných případech klasických starých tisků (Koperník 2016 [1543], 50). Původní titul, na který míří údaj z hranaté závorčky, není nutné uvádět v seznamu literatury.

Pokud nelze ve specifických případech odkaz s jednoznačností použít (např. v citacích z anonymizovaných zpráv v drobnějších periodikách apod.), je možné výjimečně použít odkaz ve stylu podle bibliografického údaje v poznámce pod čarou. Pokud by tyto případy byly v textu frekventované, doporučujeme styl autor/rok vydání nepoužívat.

Seznam na konci

Na konci článku následuje seznam literatury při členění záznamu: příjmení, iniciály, rok a další údaje dle vzoru; odkazy jsou řazeny *abecedně*, v rámci jednoho autora *chronologicky*, více statí téhož roku písmeny (1990 a, 1990 b). Pokud je používáno více studií z jednoho díla (sborníku apod.), pak jej stačí uvést jednou v seznamu a u jednotlivých částí odkazovat rovněž zkráceně ve stylu autor/rok vydání. Používá se formát s předsazením 1,25 cm (Domů → Odstavec → Odsazení → Speciální → Předsazení → 1,25).

Kniha

- Horský, Z. (2011) *Koperník a české země. Soubor studií o renesanční kosmologii a nové vědě*, ed. V. Hladký – T. Hermann – I. Lelková, Pavel Mervart: Červený Kostelec.
- Janko, J. – Těšínská, E., ed. (1999) *Technokracie v českých zemích (1900–1950)*, Archiv AV ČR – Institut základů vzdělanosti: Praha (Práce z dějin Akademie věd České republiky A/6).
- Koperník, Mikuláš (2016 [1543]) *O oběžích nebeských sfér. První kniha*, přel. Z. Horský, ed. V. Hladký, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR – Pavel Mervart: Praha – Červený Kostelec.
- Ovčáčková, L., ed., a kol. (2017) *O původu kultury. Biologické, antropologické a historické koncepty kulturní evoluce*, Academia: Praha.

Stat' ve svazku

- Mandlerová, J. (1999) „Technokraté v Národohospodářském ústavu 1907–1945“, in: J. Janko – E. Těšínská (ed.), *Technokracie v českých zemích (1900–1950)*, Archiv AV ČR – Institut základů vzdělanosti: Praha (Práce z dějin Akademie věd české republiky A/6), 87–96.

Anebo:

- Mandlerová, J. (1999) „Technokraté v Národohospodářském ústavu 1907–1945“, in: Janko – Těšínská, 87–96.

4

Článek

- Karpenko, V. (2019) „Periodická soustava prvků: úspěchy i omyly“, *Dějiny věd a techniky* 52 (1), 3–13.

4. Archivy, nevydané práce, specifické edice, klasická a starší literatura apod.

Vzhledem k interdisciplinaritě časopisu u jiných typů odkazů, pokud nelze přesně dodržet uvedená pravidla nebo to vyžaduje odlišný typ zdrojů, je třeba se pravidlům co nejvíce přizpůsobit a zohlednit přitom oborové zvyklosti např. při práci s daným typem pramenů (např. v klasické filologii, práce se středověkými a raně novověkými prameny a edicemi, starými tisky apod.)

U archivních materiálů je třeba postupovat ve směru jednoznačnosti určení citovaného pramene od obecného ke konkrétnímu: Název archivu (v prvním výskytu lze rozepsat a zavést užívanou zkratku), fond (f.), jeho část či karton (k.), inventární číslo (i. č.), signatura (sg.), přímá citace díla či paginace. Opakované zkrácené odkazy pak rovněž podle oborových zvyklostí.

Citace archivního materiálu – příklad

Archiv Univerzity Karlovy (dále AUK), f. Akademický senát 1882–1951 (dále AS), k. 116, i. č. 1628, Čelakovský na akademický senát české univerzity, 13. 6. 1882.

5. Internetové a jiné zdroje

U děl, která jsou zpřístupněna na internetu, vždy preferovat a uvádět primárně citaci tištěného vydání nebo archivního pramene; pokud to může být užitečné nebo je to jinak specifické či důležité, je možné srozumitelně odkázat na danou webovou stránku nebo portál, spíše na její obecnější určení, jen výjimečně kompletní kopii celé znakové cesty (neboť jsou nepřehledné a dlouhodobě nestálé); vhodné je časové určení v závorce bez popisu (19. 12. 2019). Tedy u internetového odkazu by měl být uveden autor (kde je znám), název položky (článku, hesla, pramene atd.), internetový odkaz a datum přístupu. V odevzdaném textu neponechávat hypertextové odkazy a podtržení!

Odkaz na web – příklad

Ch. Shields, „Aristotle“, in: *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, dostupné z:
<https://plato.stanford.edu/entries/aristotle/> (3. 1. 2020).